

VEČERNI LIST

Posamezna številka 60 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vin.

Cene po pošti:

za celo leto . K 87—

za pol leta . K 42—

za četrt leta . K 21—

za 1 mesec . K 7—

Za Ljubljano mesečno 7 K

Za inozemstvo mesečno K 12—

Uredništvo in uprava:

Ropitarjeva ulica št. 6

Uredn. telefon štev. 50

Iz zadnjih dni škofa Mahniča.

Po »Narodni Politiki« posnemamo naslednje podatke o zadnjih dnevih pokojnega škofa dr. Antona Mahniča:

Pokojnik je došel 1. julija letos iz Varžinskih toplic v Zagreb smrtno bolan. Dočim so ga dotlej zdravili zdravniki proti protinu, so zdravniki v Zagrebu ugotovili, da boleha za — rakom. Ko so mu povedali, da ni več nobenega upanja, da bi ozdravil, je to vest sprejel udano in junaško. Vendar je tudi on, kakor vsak zemljan, do zadnjega upal, da bo še kljuboval bolezni.

Proti njegovi volji so mu poslali usmiljenko, da bi mu stregla. Toda kakor je bil vedno trd nasproti sebi in prav demokrat, ni dovolil, da bi mu drugi stregli. A prišel je čas, ko se ni mogel ganiti s postelje in tedaj se je moral pokoriti. Vendar je tudi tedaj še odklanjal tujo pomoč, kjerkoli je mogel. Nekoč je prosil čašo vode. Usmiljenka mu jo je prinesla in mu jo hotela sama držati. Toda bolnik je odklonil in hotel držati čašo sam. A bil je preslab... Rekel je usmiljenki: »Oprostite, sestra!« in je sprejel njeno pomoč.

V bolnici ga je obiskala njegova sestra. Katarina, ki mu je gospodarila na Krku. Ko se je poslavljala od nje, ji je rekel: »Upam, da te v kratkem obiščem, ko ozdravim.«

Pred drugimi ni hotel tožiti nad svojo boleznijo, ker ni hotel nikomur delati skrbi. Kadar je pa mislil, da je sam, je večkrat jokal in vzdihoval: »Jezus, Jezus!« in »Mati božja!« Kakor hitro pa je kdo prišel k njemu, se je takoj zatajil in na vprašanje, kako mu je, odgovarjal: »Nič, nič! Preje me je nekaj bolelo, sedaj je pa že dobro!«

V življenju je večkrat občudoval lepoto katoliških molitev za umirajoče. Te so mu lajšale njegove zadnje dneve. Ko je njegov tajnik dr. Palčič enkrat molil poleg njega in izrekel besede: »... ampak je veroval v Boga in zanj gorel ter Njega, ki je vse ustvaril, zvesto častil« — je bolnik radostno pritrdil: »Da, da! Tako je!«

Kako strašne so morale biti njegove telesne bolečine, pričajo besede, ki jih je izrekel, ko mu je njegov tajnik pripovedoval, da

je italijanski modroslovec Boit izvršil samomor, namreč: »Ako jaz ne bi imel vere, Bog ve, kaj bi storil.«

Močna Mahničeva narava se je boleznijo upirala dlje, nego so mogli verjeti zdravniki. Najhujše mu je bilo, ker že dolge mesece ni mogel zatisniti očesa. Večkrat je rekel: »Ko bi mogel vsaj enkrat nekoliko zaspati!«

11. t. m. se je pridružila še pljučnica in tedaj je dr. Mahnič prosil za sv. popotnico. V noči od torka na sredo je začel umirati. Dr. Palčič je mislil, da je bolnik v nezvesti in je polglasno molil molitve za umirajoče. Tese je škof zganil in prosil: »Molite na glas in pridite bliže!« Nato je vsako besedo molitev glasno ponavljal.

Ob 4. uri zjutraj mu je nekoliko odleglo in je prosil za čašo vode. Usmiljenka mu jo prinese. Mahnič prime z eno roko za čašo, z drugo pa da usmiljenki znamenje, naj ga pusti. Nato je še z drugo roko prijel čašo in se brez tuje pomoči še enkrat napil, ne da bi polil le kapljico vode.

Ob 7. uri zjutraj se je onesvestil, in pol ure nato je brez vsake borbe mirno izdihnil.

V oporoki je izrazil željo, naj se mu na grob postavi popolnoma priprost križ z latinskimi napisom: »Anton, škof krški.« Zahteval je tudi, naj se mu ne govori nagrobni govor in da se ne piše njegov življenjepis. Teh želja mu njegovi prijatelji in učenci seveda ne morejo in ne smejo izpolniti.

Tako se je Mahničeva velika duša izkazala tudi v poslednjih težkih dnevih njegovega življenja. Velik in neupogljiv je bil v dnevih svoje dušne in telesne moči, v svojem delu, tak je ostal v dnevih velikih izkušenj in telesne revščine, ki zgrudi vsako narejeno, nepristno veličino. On je pač črpal svojo iz večnega, neusahljivega studenca: vere. Vedno se je čutil eno s Kristusom, zato je bil Kristus njegova tolažba tudi ob zadnji uri.

Škof Mahnič je trdno verčeval v zmago vere, veroval v zmago jugoslovanstva. Za rapsko pogodbo v življenju ni zvedel. Najprosi za nas, ki sledimo njegovim stopinjam, da ne omagamo na poti in da nam njegovi vzori nikdar ne zatemne!

Poraz komunistov na Češkem.

LDU Praga, 15. decembra. (DUN. KU) »Pravo Lidu« poroča, da je pri političnih hišnih preiskavah v zadnjih dneh padlo državnim oblastem v roke mnogo dokumentov, ki pričajo, da so češki komunisti podkupljeni po moskovski vladni, ki je vpričo globoko zasnovano zaroto proti češkoslovaški republiki. Dokumenti, o katerih pa list nič ne omenja, bodo služili za podlago v razpravi proti voditeljem komunističnega puča. (Komunistično gibanje na Češkem je vlada z vojaško silo skoro popolnoma zadušila.)

LDU Dunaj, 15. dec. (DunKU) »Neue Freie Presse« poroča iz Brna, da je prišlo pri zopetni zasedbi oslavske centrale do srditega streljanja, pri čemer je bilo mnogo oseb ranjenih. V Olomucu so vsa javna poslopja zasedena, kar izvršujejo po večini čete nemške narodnosti.

LDU Dunaj, 15. dec. (DunKU) »Neue

Freie Presse« javlja iz Goedinga, da je v ponedeljek skupina komunističnih delavcev zasedla okrajno glavarstvo. Orožniki in vojaki, ki so kasneje pritekli na pomoč, so bili razoroženi. Delavci so izvlekli okrajnega glavarja nasiloma na cesto in ga pretepli. Prišlo je tudi do plenjenja, katerega je ustavilo vojaštvo, ki je prišlo kasneje na pomoč v ojačenem številu. Ko so vojaki zasledovali plenilce, so začeli ti nanje streljati. Vojaki so odgovorili z nekaj salvami, pri čemer je bilo mnogo težko in lahko ranjenih. Zvečer se je posrečilo dohiti legionarjem, da so vse zasedene objekte osvobodili.

LDU Praga, 15. dec. (DunKU) Kakor doznava »Česke Slovo«, je bilo pri večerajšnjih izgrelih v Brnu pet oseb ubitih in 23 ranjenih. Število ranjenih pa bo najbrže večje. Dva ranjenca sta že umrla.

Srbski komunisti svoje voditelje mečejo iz stranke.

LDU Belgrad, 15. dec. (ZNU) »Radnične Novine« prinašajo sklep, da se iz komunistične stranke izključijo Radiša Lapčević, Živko Topalović, Vlado Ostojić, Dra-

giša Gjuričić, Luka Pavičević in drugi. — Večje število drugih članov se postavlja pred strankino sodišče.

MILIJONAR, KI BO SOJEN ZARADI VELE-IZDAJE.

Te dni so v Varšavi prijeli ondotnega milijonarja Adolfa Dessana, ki je preskrboval poljsko armado z obutvijo. Dessan je obdolžen, da je na Angleškem nakupljene čevlje namenoma zadržal v Gdanskem — tu gre za nekaj milijonov parov čevljev — da bi laglje poskočil s cenami. Njegov nepošten čin bo sojen kakor veleizdajstvo.

VELIKI BOJI NA VZHODU.

LDU Vilna, 15. decembra. (PBA) Med oddelki čet belo-ruske ljudske republike in boljševiki se vrše ljuti boji pri Kobilah in

Siemienovem. Boji potekajo ugodno za beloruske čete.

LDU Riga, 15. decembra. (PBA) Joffe je letijski vladil postal noto, v kateri izjavlja, da se smatra sovjetska vlada spričo dejstva, da je letijsko časopisje napram Rusiji zavzelo sovražno stališče in spričo nastopanja letijske vlade, ki ničesar ne ukrene proti časopisni agitaciji, za prisiljeno, da se prekinejo letijsko-ruska pogajanja v Rigi.

V konstituenti.

Seje konstituante so za toliko časa prekinjene, da verifikacijski odbor izvrši svoje delo. Ta odbor sedaj verificira mandate. Njegovo delo pa ne bo dolgo trajalo, ker je pritožb malo. Nas najbolj zanima verifikacija štajerskih mandatov. Tu je glavni volivni odbor prisodil — kakor veli pritožba — samostojnim in socialnim demokratom po en mandat preveč, ljudski stranki in komunistom pa po enega premalo. Verifikacijski odbor je sedaj zahteval, da se mu pošljejo originalni spisi od glavnega volivnega odbora.

Medtem se vrše posvetovanja za sestavo nove vlade. Dosedanja Vesničeva vlada je odstopila. Pašić je od regenta dobil nalogo, da skuša sestaviti vlado. Ta je sedaj stopil v stik z raznimi strankami, da se z njimi neoficielno pogaja. Prava pogajanja pa se imajo šele pričeti, ko bo Pašić na podlagi razgovorov s klubi ugotovil, kateri klubi bi prišli v poštev za sestavo vladne večine.

Včeraj dopoldne je Pašić imel posvetovanje s predsednikom »Jugoslovanskega kluba« dr. Korošcem. Dr. Korošec je pri tej priliki izjavil, da je poslovnik za klub nesprejemljiv, da je nesprejemljiva od večine prejšnje vlade predlagana ustava in da je treba rešiti tudi več drugih političnih vprašanj. »Jugoslovanski klub« je izjavil, da se bo pogajal le z onimi skupinami, ki glede ustave stoje na stališču avtonomije, kakor jo hoče Ljudska stranka. Klub zahteva avtonomijo pokrajin v zgodovinskih mejah s pokrajinskimi zbori in z vladami, ki so pokrajinskim zborom odgovorne. Jugoslovanski klub se od tega načela ne umakne niti za en korak.

Položaj še ni pojasnjen, ker celo v radikalnem klubu, čegar voditelj Pašić je dobil nalogo, sestaviti vlado, ni še potrebne jasnosti. V radikalnem klubu sta dve struji. Eno vodi Vesnić, znani sovražnik Slovencev. Ta hoče na vsak način zvezo z demokratami, ki so se jim pridružili zemljerniki (samostojni) in narodni socialisti. Drugo strujo vodi Protić, ki je za to, da se vlada sestavi brez demokratov. Bajje tudi med Protićem in Pašićem še ni popolne jasnosti.

Medtem pa se je zvedelo, da pride danes pet odposlancev Radičeve stranke v Belgrad k pogajanjem. Ti odposlanci se bodo pogajali s posameznimi strankami in tudi s Pašićem. Iz tega bi sledilo, da se Radič s svojimi 50 pristaši utegne udeležiti dela v konstituenti. To pa bo mogoče le, če se spremeni poslovnik in odpravi prisega. Radič ima za seboj dve tretjini vsega ljudstva na Hrvaškem. To pomeni, da konstituenta ne bo smela delati ovir Radiču, če noče večine Hrvatov odbiti od sodelovanja in s tem od države. To mora razumeti vsakdo, ki mu je za pametno ureditev države. Le demokrati tega ne razumejo, ker njim je le za lastno stranko in njen profit.

POGAJANJA V BELGRADU.

LDU Belgrad, 15. dec. (ZNU) Regent prestolonaslednik Aleksander je sprejel ostavko kabineta dr. Vesnića. Danes je bilo posvetovanje na dvoru. Na poziv regenta je prišel na dvor Nikola Pašić, ki mu je regent poveril mandat za sestavo vlade. Danes se je posvetoval Nikola Pašić v posebni sobi ustavotvorne skupščine z voditeljem demokratske stranke Ljubo Davidovićem glede sestave nove vlade. V poučenih krogi govore, da sodi Pašić, da bi bil v gotovem trenutku potreben sporazum med radikalcem in demokratami. Istotako je izjavil Pašić, da se bo posvetoval z načelniki vseh strank. Kolikor je znano, z zastopniki demokratov še ni govoril.

LDU Belgrad, 15. dec. (ZNU) Dopoldne je imel načelnik Jugoslovanskega kluba dr. Korošec sestanek z Nikolo Pašićem. Dr. Korošec je o svojem razgovoru s Pašićem poročal svojemu klubu, od katerega je zahteval pooblastila in navodil za nadaljnje razgovore.

LDU Belgrad, 15. dec. (ZNU) Jugoslovanski klub je imel sejo, na kateri je sklenil, da se pogaja s strankami, ki se strinjajo z njegovimi načeli glede ustave.

Pred štrajkom premogarjev?

Iz Trbovelj se nam poroča:

Kakor znano, so se vršila zadnji čas med rudarji Trboveljske premogokopne družbe in deželno vlado pogajanja za povišanje delavskih zaslužkov, ki pa so se razbila. Konec tega je, da stojijo rudarji zgoraj omenjene družbe pred stavko.

Minuli torek se je vršil dopoldne in popoldne shod, ki so ga sklicali komunisti. Poleg običajnih fraz, ki se razmetavajo na komunističnih shodih, so seveda zabavljali čez klerikale.

Ko so se zgoraj imenovana delavska pogajanja pričela, so se istih udeleževali tudi JSZ, JSDS in NSS. Kako to, da vodijo sedaj celo akcije samo komunisti in vse imenovane strokovne organizacije mirno poslušajo, da se na komunističnih shodih udriha čez vso kar ni komunistično?

Naj omenimo še to, da ni umestno, da se delavstvo razburja in hujska z naravnost gorostasnimi neresnicami. Ker delavstvo ni posebnost navdušeno, da bi stopilo za božične praznike v stavko, a komunistični voditelji pa to na vsak način hočejo, ter so si že izmislili, da se nabavni prispevek ne bo več plačal. To pa ni resnica. Zadnja delavska pogodba in z njo tudi nabavni prispevek ostane toliko časa v veljavi, dokler se ne sklene nova. Iz takih dejstev se da sklepati, da komunistični nameni niso čisti.

Trbovlje, 16. decembra. Stavka, ki so silili vanjo komunisti, bi se imela začeti danes. Toda delavstvo po veliki večini ni bilo za to nič navdušeno. Na zadnjem zborovanju se je sklenilo, da se stavka odgodi, dokler pač ne pride odgovor iz Belgrada. Radi tega se stavka ni začela. Potrebno je, da vlada ukrene vse potrebno, da se delavstvu izboljša njegov položaj. To bo najboljša sredstvo proti stavki, ki jo hočejo izvesti komunistični voditelji.

BOLJŠEVICI SI ŽELE MIRU.

LDU Moskva, 15. dec. (Brezlično.) Ruski ljudski komisar za zunanje posle je pozval angleško vlado, naj se s pogajanja o vzpostavitvi trgovinskih odnosov med obema državama prične tudi pogajanja o političnih vprašanjih. Kot kraj za pogajanja se je predlagal London ali kako nevtralnno mesto.

LDU Kodanj, 15. decembra. (Wolff) »National Tidende« javlja iz Helsingforsa: Na gospodarstvenem kongresu v Moskvi je imel Trocki govor, v katerem je izjavil, da se bo rdeča armada zmanjšala za polovico. Sovjetska vlada da bo z vsemi sredstvi poizkušala, skleniti končnoveljavni mir s vesilami. Dejstvo, da je Anglija vpslala predlog za trgovinski dogovor, zbujajo upanje, da mir ni več daleč. Glede resnih nasprotstev med armado in ljudstvom je izjavil Trockij, da jih bo odstranil novi red razmer.

OBČINSKE VOLITVE V BELGRADU.

LDU Belgrad, 15. dec. (ZNU) Med radikalcem in demokratami so se pričela pogajanja za sporazumno delo v belgrajski občini. Medtem pa je že vtis prve seje, da je sporazum nemogoč. Demokrati so namreč predlagali, naj bi se uveljavil nov volilni zakon, ki ga pa radikalcem ne morejo sprejeti, ker bi po tem volivnem načrtu prišli v manjšino.

AVSTRIJA V ZVEZI NARODOV.

LDU Zeneva, 15. dec. (DunKU) Skupščina zveze narodov je na današnji popoldanski seji v javnem poimenskem glasovanju sklenila sprejeti Avstrijo v zvezo narodov. Od 36 navzočih delegatov jih je 35 glasovalo za sprejem, samo Avstralija ni glasovala. Izid glasovanja je sprejela skupščina z živahnim odobravanjem.

VOJAŠKA DOBA NA ŠPANSKEM SE ZNIZA NA DVE LETI.

LDU MADRID, 15. decembra. (Havas) Vojni minister je danes ministrskemu svetu predložil načrt, po katerem naj bi se dolžnost vojaškega službovanja znižala na dobo dveh let.

Odhodi ta pojav? Radikalna »Srpska Riječ« v Sarajevu daje temu pojavu ta-le pomen: »Volitve v konstituanto so dokazale, da so Srbi kot tvorci te države še enkrat pred celim svetom položili izpit o svoji državotvorni sposobnosti in politični zavesli. Srbi morejo biti ponosni, da v prvem izvoljenem narodnem predstavstvu poleg velikega števila hrvatskih in slovenskih separatistov ne bo niti enega Srba, ki bi jim v tem sledil.« To je čisto demokratiška govorica. Dejstvo je pa enostavno tole:

Srbski narod se je dal premagati svojemu narodni sebičnosti in sprejel program svojih nekdanjih upropaščevalcev in demokratov za svoj. Ta program se namreč topot obrača proti bratom v novopridobljenih pokrajinah, proti Hrvatim in Slovencem, Črnogorcem in Macedoncem, a služi Srbom, da zasnujejo in utrdijo svojo nadoblast nad njimi. Demokrati hočejo centralizem in monarhizem s sedežem v Belgradu, a to je toliko kot nadvlada Belgrada in sibekega plemena. Ne svojo voljo za edinstvo naroda in države je izpričal srbski voľivec na zadnjih volitvah, ampak voljo raznih mogotcev za nadvlado nad brati, ne svojo politično zrelost, ampak egoizem svojih voditeljev je dokazal. To treba odkriti pribiti in z vso odločnostjo zavrniti očitek separatizma na naslov Hrvatov in Slovencev, ki med brati nočejo biti hlapci, ampak enakopravni.

Ali se nismo tudi v bivši Avstroogrski borili za avtonomijo in ali nam niso vsled tega tudi tam očitili izdajstva in panslavizma? A sedaj, ko smo se iz avstrijske državne zveze ločili južni in severni Slovani, so isti avstrijski nemški politiki za svoje izključno nemške dežele uvedli popolno avtonomijo. Prejšnji centralizem je bil pač nemški centralizem, ki je pritiskal neslovenske narodnosti in omogočal nemško nadvlado. Njegov namen ni bila splošna državna dobrobit, ampak enotranski nacionalni interesi nemstva.

Tudi centralizem, ki nam ga hočejo vsiliti demokrati v Jugoslaviji, izvira iz istega kalnega vira: narodnega egoizma. Z njim gre prokletstvo in bo le sreča tudi za srbsko ljudstvo, ako ga odbijemo.

PAPEŽEV TAJNI KONZISTORIJ.

LDU Rim, 16. dec. (Stefani) Papež je danes dopoldne ob imenovanju nekaterih škofov predsedoval tajnemu konzistoriju, kateremu je prisotnovalo 21 kardinalov. Imenoval je kardinala Mery del Vala camerlengom sv. kolegija. Po nagovoru, v katerem je kardinal obvezal, naj varujejo tajnost, je naznanil papež imenovanje nekaterih italijanskih in inozemskih škofov.

RAPALLSKA POGODBA.

LDU Berlin, 16. decembra. (DKU) »Deutsche Allgemeine Zeitung« javlja iz Lugana: »Temps« doznava, da vsebuje tajna obrambna pogodba med Jugoslavijo in Italijo, ki se je sklenila v Rapallu nastopnih pet točk: 1. Obe državi sta se sporazumeli, da morata Avstrija in Madžarska izpolniti vse obveznosti, ki jih nalagata mirovni pogodbi. 2. Obe stranki se obvezujeta, da bosta nasprotovali povratku Habsburžanov na prestol. 3. Obe državi se obvezujeta, da se bosta medsebojno podpirali proti propagandi od avstrijske ali madžarske strani. 4. Češkoslovaški se naznani ta pogodba. 5. Obe stranki sta pooblašteni, sklepati kakršnekolik pogodbe z drugimi državami, toda morata prej o tem obvestiti drugo državo.

LDU Rim, 16. decembra. (Stefani) Senat je danes razpravljal o zakonskem načrtu glede ratifikacije rapallske pogodbe. Macciotti predlaga, naj se razprava radi sedanjega gotovega položaja nove jugoslovanske države odgodi. Zunanji minister grof Sforza in ministrski predsednik Giolitti se izrečeta proti temu. Predlog se odkloni. Bivši šef štaba vojne mornarice Thaon de Revel ugotavlja, da varnost v srednji Adriji ni zagotovljena, še manj pa v južni Adriji, ker bi obala in otoki Dalmacije tvorili za italijansko obalo še nadalje veliko ogrožanje. Italijanska obala nima naravne zaščite in se tudi ne more braniti z orožjem. Barzilaj poudarja ugodnosti, ki jih nudi rapallska pogodba. Italija se ni popolnoma ozirala na v vojni pridobljene pravice, da doseže prijateljske odnose z Jugoslavijo. Ako prijateljstvo Jugoslovancov ne bi bilo odkritosrčno, bi bil to vzrok, da se razveljavi pogodba. Vendar pa je prepričan da Srbi ne bodo pozabili podpore, ki jim jo je za vojne nudila Italija. Italija bo nadaljevala pot, ki ji jo je določila usoda. (Živahno odobravanje.) Nato se je seja zaključila.

FRANCOSKI MILITARIZEM.

LDU Pariz, 15. dec. (DunKU) Zakon o dobi vojaške službe, ki je bil danes predložen zbornici, se ne ozira na letnik 1922 in predvideva službeno dobo 18 mesecev s pridržkom, da bo leta 1923 odšlo 100.000 mož in ne, kakor doslej, 80.000 mož, izvzemši častnike, in da se poveča število kolonialnih čet od 100.000 mož, kakor jih predvideva zakon leta 1913, na 300.000 mož. Doba vojaške obveznosti se podaljša od 28. na 30 let, torej od 20. do 50. leta.

RUSIJA PROTESTIRA PROTI ENTENTNIM ČETAM.

LDU Varšava, 16. decembra. (Orient) Joffe je v noti, poslani predsedniku poljske delegacije v Rigi, protestiral proti prihodu zavezniških čet v Vilno, ki naj bi vzdrževale red med ljudskim glasovanjem o politični usodi osrednje Litvanske.

NOVA VLADA NA OGRSKEM.

LDU Budimpešta, 16. dec. (MKU) Novi kabinet se je včeraj zvečer predstavil vladi, ki mu je priredila prisrčne ovacije. Potem je izpregovoril ministrski predsednik Teleki, da bi načrtal svoj program. Kot glavne točke je označil izvedbo agrarne reforme, preosnovo ljudskih šol, indemiteto občinske in komitatske volivne pravice in revizijo ustave. V zvezi s tem je izvajal, da se bo moralo vprašanje glede kralja obravnavati v narodni skupščini. — Finančni minister Hegedüs je poudarjal potrebo varčevanja na vsej črti. Štefan Halter je izjavil, da se kurz ne bo izpremenil, ako tudi so se deloma izmenjale osebe. Ko je govoril še Karel Huszar in drugi člani vlade, se je novi vladi izreklo zaupanje.

Politične novice.

+ Dr. Kramer pogorel pred poroto. Dr. Kramer je bil dalj časa trgovinski minister. Ko je dr. Kramer to mesto zapustil, je postal njegov naslednik dr. Ribarac. Ta je meseca marca kot minister izjavil v narodnem predstavstvu: »4 in pol meseca zastuplja in razjeda korupcija ves naš družabni organizem. Vladnim pristajšem so se poklanjale izvozne carine, da bi jih pridržali sami zase.« — V iste mčasu je mariborški »Straža« priobčila notico, v kateri je očitala dr. Kramerju kot bivšemu trgovinskemu ministru, da je izvoznikar in da je s pomočjo kapitala, katerega so mu dale izvoznikarske banke in izvoznikarji čifuti na razpolago, ustanovil »Jutro« in da je ta list na ta način finansiral. Porotnemu sodišču je predsedoval sodni svetnik dr. Pihler, votanta sta bila svetnika Pozega in dr. Tombak. Tožitelj dr. Kramerja je zastopal odvetnik dr. Lipold, odgovornega urednika »Straže« je zagovarjal dr. Leskovar. Po kratki razpravi so porotniki edino in glavno vprašanje, ali je odgovorni urednik »Straže«, s tem, da je očitil bivšemu ministru dr. Kramerju izvoznikarstvo, žalil osebno čast zasebnega tožitelja, zanikali z 10 glasovi proti 2. Urednik »Straže« je bil oproščen, dr. Kramer pa obsojen na plačilo velikih stroškov.

+ Samostojnej zbežal pred poroto. Voditelj »samostojnih« na Stajerskem, mesar in gostilničar Habjan v Šmarjah pri Jelšah, je tožil »Slov. Gospodarja« radi nekega dopisa. Stvar je prišla pred poroto, katere se je pa samostojni Habjan zbal ter umaknil tožnji. Plačati bo moral vse stroške, ki znašajo nad 50.000 kron.

+ Radičeva odgovornost za republikansko stvar v skupščini. Belgrajske »Radničke Novine« pišejo z ozirom na boj proti poslovniku v konstituenti: »Ne moremo drugače, nego da ob tej priliki z obžalovanjem ugotovimo, da odsotnost republikanske skupine g. Stepana Radića v največji meri krepí fronto monarhistične reakcije v ustavotvorni skupščini. G. Stepan Radić s svojo odsotnostjo v ustavotvorni skupščini slabi republikansko opozicijo in izkazuje ogromno uslugo monarhistični reakciji. In ako naš predlog o suspendiranju začasnega poslovnika, proti kateremu je tudi g. Radić zavzel tako odločno stališče, v konstituenti propade, bo padla odgovornost za to na g. Radića. Ali se g. Radić tega zaveda?«

+ Igra s konstituanto. Z ozirom na potek stvari v konstituenti piše »Republika«: »Naj oblastniki vedo, da bo poslovnik za ustavotvorno skupščino, ako se jim posreči, da ga z zvijačami, nasiljem in vsled brezbriznosti ljudskih poslancev vsilijo skupščini — njen krvnik. A vedo naj tudi, da bo narod priznal samo sklepe v resnici suverene ustavotvorne skupščine. Nobena druga skupščina ne more polnoveljavno sklepati in vsa vprašanja, ki bi se nasilno rešila, ostanejo slej ko prej odprta.«

Dnevne novice.

— Škojše na Mahničevem pogrebu. Doslej so priglasili svojo osebno vdeležbo na Mahničevem pogrebu: ljubljanski knezoškof dr. Jeglič, tržaški dr. Karlin, diakovski dr. Aksamović, sarajevski idr. Šarić in križevski dr. Njaradi.

— Povišanje. Predstojnik poštnega in brzojavnega ravnanstva v Ljubljani, oblastni direktor v VI. čin, razr. g. dr. Janko Debelak je bil povišan za oblastnega direktorja v V. čin, razr. Z istim ukazom je povišan gradbeni svetnik g. Ernest Lavrenčič za višjega gradbenega svetnika.

— Moste pri Ljubljani. V nedeljo, dne 19. decembra ob 6. uri vsi v naš Ljudski dom. Igrali bomo krasno Borštnikovo narodno igro v 3 dejanjih »Stari Ilija«. Preskrbite si vstopnice že naprej. (k)

— Ženska zarota. V Zagrebu je te dni neka služkinja na ulici napadla neko gospodično na ta način, da je vrgla proti njej stekleničico kisline. Napadena je dobila več poškodb. Kakor se je dognalo, služkinja ni delala v svoji zadevi, ampak po nalogu svoje lepe mlade gospe, kateri je napadena gospodična odujevala moža. Stvar pride najbrže pred sodišče.

— Pomlajenje. V Zagrebu je napovedal vseučiliški profesor dr. Zarnik nekaj poljudnih predavanj o prof. Steinaehovi metodi, po kateri je bojda mogoče doseči pomlajenje. — Srednješolski dijaki na predavanje niso dobili vstopnic, kar je prav, ker so itak mladi... Pa tudi tako ni dobilo prostora niti polovico ljudi, ki se zanimajo za pomlajenje. — 500 jih je moralo oditi. Prihodnje predavanje se zato vrši v Helios-kinu. Ako bi kdo napovedal predavanje o zdržnosti ali vsaj zmernosti v vseh slasteh, ki je edino zanesljiva pot, da človek ostane mlad in zdrav — bi zadostovala najbrže skromna sobica.

— Izguba listnice. Ivan Pirc iz Zavrstnika v Šmartnem pri Litiji je izgubil ravnolam listnico, v kateri je imel 12 bankovcev po 400 K, 2 bankovca po 100 dinarjev, 2 po 10 dinarjev, 1 za 80 K, 1 za 40 K in 4 po 20 K. Dalje je imel v listnici čekovne odrezke glaseče se na 13.018, 11.585, 161, 159, 4652 in 2444 K.

— Izpred sodišča. Ker se je ustavil železničarju Francisku Čadu, ki mu je prepovedal hoditi po železniškem tiru in je Čada sunil, je deželno sodišče v Ljubljani Andreju Štefancu iz Zagorice prisodilo štiri dni strogega zapor. — Ker sta kradla, je prisodilo deželno sodišče v Ljubljani Francetu Mežeku 14 dni težke ječe, Elizabeti Snedičevi pa dva meseca ječe.

— Ker je okradel svojega delodajalca Karola Beraka v Trzinu, je prisodilo deželno sodišče v Ljubljani Andreju Lesničarju štiri mesece težke ječe. — Pretep v Zgornji Beli. Fantje iz več vasi so pili v hiši Marijane Jekovec v Zgornji Beli fantovščino. Ko so odhajali domov, sta se sprla Jurij Naglič in Peter Jekovec; Jekovec je sunil Nagliča v levo stran prs in ga težko ranil.

— Vlom v stanovanje. Dne 8. decembra 1920 ob približno 19. uri je bilo O. S. M. R. in A. C., vsi v Vinarjih, občina Verhole, okraj Konjice, stanujočim, v zaprto stanovanje vlomljeno in sledeče pokradeno: 2 novi rjuhi vredni po 180 K, 2 novi sivi odeji, na koncih s črnimi lisami po 400 K, 1 siva papirnata odeja 180 K, 1 nova temnosiva, črna obrobljena odeja z višnjevim in belimi rožami 300 K, 1 nova temnorjavo odeja 400 K, 1 nov pernat podglavnik 200 K, 1 podglavnik (Keilpolster) belo in višnjevo lisast 50 K, 1 nove cajgaste hlače, črnbelo lisaste 150 K, 1 jopič in 1 telovnik iz zelenege vojaškega blaga, podlaga iz sivkaste odeje 500 K in 1 črn suknjen jopič z belimi lisami 200 K, skupaj 3140 K.

— Mesto blaga dobil opeko. Križevski trgovec I. Hiršl je nakupil v Zagrebu za 100.000 kron manufakture. To blago naj bi mu bil potem po železnici poslal neki Mirko Šoštaric. Ko je prišel zaboj v Križevac, je Hiršl našel v njem poleg manufakture, katere je veliko manjkalo, polno opeke, starega železa in papirja. Blaga je manjkalo okoli 20.000 kron. To blago je šoštaric s svojimi drugimi poprodal.

— Rop. Katarina Mulej v Doslovčah je v noči na 9. t. m. mirno spala. Naenkrat jo je prebudil šum. Ko je pogledala, kaj je, je stal pred njo srednje velik, slaboten mož, kateri je imel zagrnjen obraz, da so se videle samo oči. Vprašala je: »Kdo si? Kaj hočeš?« Neznanec je pa nameril revolver proti Katarini rekoč: »Tiho, denar, denar!« Ropar, ki je svetil z električno žepno svetilko, je na to vse prebrskal in odnesel 30 K denarja, 1 kg črnege kruha in 1 liter mleka, nato je odšel. Rop je tem grši, ker Lulejeva zaradi svoje starosti in bolezní ne more zapustiti postelje.

Ljubljanske novice.

Ij Udeleženci pogreba dr. Mahniča odidejo se v Jugoslovanski tiskarni, III. nadst. jo danes ob tri četiri na 6. uro zvečer. Sestaja

Ij Zveza trgovskih in privatnih nameščenec v Ljubljani vabi svoje člane in članice dne 22. decembra ob pol osmi uri zvečer na sestanek, ki se vrši v spodnjih prostorih I. delavskega konsumnega društva na Kongresnem trgu štev. 2. — Zveza trg. in priv. nameščenec v Ljubljani.

Ij Smrt jo je rešila bede. Umrla je g. Helena Jug, vdova nadsprevodnika južne železnice v p. Živeča je v največji bedi in pomanjkanju ter je bila podpirana večino ma ož dobrih in usmiljenih ljudi. Trpela je grozno, kakor vsi ostali vpokojenci južne železnice. Pogreb se vrši v soboto dne 18. t. m. ob 2. uri popoldne iz hiše žalosti na Selu, Selska ulica 48 na pokopališču k sv. Križu. — Društvo vpokojencev j. ž.

Ij Povišanje krušnih cen v Ljubljani. O tem smo prejeli iz krogov pekovskih pomočnikov: Zadruga pekovskih mojstrov je dovolila radi povišanja cen kruha svojim pomočnikom v I. kategoriji 400 kron in v II. kategoriji pa 350 kron na teden. Hrana pri mojustru se od zgoraj navedene plače odračuna dnevno po 26 kron kljub temu, da se je poprej vračunalo samo 18 kron dnevno. Ves povišek plače pomočnikom znaša tedensko samo 24 K od prejšnje plače. — Toliko v vednost občinstvu zaradi podražanja kruha, katerega mojstri skušajo vreči na delavstvo v pekovski obrti.

Ij Tatvine pri »Samopomoči«. Policijski nadstražnik Franc Valentinčič je v Šiški ustavil Antona Hojnika, ker je nesel vrečo s 50 kg riža. Poizvedbe so ugotovile, da je kupil riž od hlapca »Samopomoči« Josipa Frečeta po 20 K kg. Poizvedbe so se nadaljevale in se je ugotovilo, da so Anton Hojnik, Josip Frece, Matija Domajnko, Avgustin Očepk in Marija Eiletz s tatvinami oškodovali »Samopomoč« za 5688 K.

ZVEZA NARODOV.

LDU Ženeva, 16. dec. (ŠBA) Peta komisija je sprejela odredbe, katere je izdal svet zveze narodov in glavno tajništvo glede osebja in organizacije tajništva, in je predložila skupščini nastopni predlog: Vsi člani tajništva, katere je glavno tajništvo imenovalo za dobo petih let, imajo, ako bi bili odpuščeni, pravico apelirati na svet.

Nove knjige.

Tomaža Kempčana »Hoja za Kristusom« — v novem natisu — prevedel prelat Andrej Kalan. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Kdor knjigo takoj naroči, jo dobi za praznike v lični žepni obliki vezano z rdečo obrezo za ceno 26 kron. — Z naročilom pa naj nihče ne odlašaj, ker te cene trajno ne bo mogoče vzdržati. Za priporočilo samo nekaj posameznih stavkov iz predgovora: »Knjiga Hoja za Kristusom« — pravi Fontenelle — »je najlepša knjiga, kar jih je prišlo iz rok človeških, zakaj sv. pismo je prišlo iz božjih rok.« — Ta zlata knjiga je že stara, a še vedno nova. Prvič je zagledala beli dan l. 1441., torej pred skoro 500 leti. A dasi je ta knjiga že stara, je tudi še vedno nova. Zakaj od takrat do danes so jo izdali že tisoč in tisočkrat malone v vseh jezikih sveta. Tudi Slovincem je ta knjiga že davno znana. Ko so bile knjige na Slovenskem še redke, kakor zlato, že takrat so naši predniki pridno prebirali knjigo »Hoja za Kristusom«. — Tej izdaji je sledilo mnogo drugih izdaj v slovenskem jeziku. Predzadnja izdaja se je razprodala že pred nekaj leti. Šele sedaj je bilo mogoče oskrbeti novo popravljeno izdajo v zelo lični obliki. Gotovo ni bila knjiga nikdar tako potrebna in tako na mestu, kakor v današnjem času polnem prevar in človeške slepote.

Istočasno bo izšla še druga knjižica tega pisatelja pod naslovom: »Iz duhovne zakladnice Tomaža Kempčana«. Izbral in poslovenil dr. Fr. Ks. Lukman. Čitaj pogosto tudi to Tomaževo knjižico o spoznanju lastne slabosti, o ponižnosti, lepem mirnem življenju itd.; to so poglavja polna duševnega bogastva, ki se kaže samo v Tomaž Kempčanovih spisih. Ta knjižica velja vezana z rdečo obrezo 18 kron in se dobi tudi v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Odgovorni urednik Jože Rutar.
Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«.
Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.

Prvovrstni
električni

inštalacijski material

vseh vrst po
najnižjih cenah
dobavi trrdka

SVETLA

Centrala Ljubljana,
Mestni trg št. 25.